

העיקריים. כך שרוב החולים שלנו יהלו מחדש בעתיד הקרוב. הטיפול הדרוש הוא הרבה יותר יסודי וממושך — והצורך בטיפול זה משוער.

בשטח החירורגי, התעסקנו בעיקר בחבלי לוח. כי בגיוגל אפשר להתקיים רק בעזרת סכין, ורבים נפצעים תוך כדי פריצת דרך בתוך הסכך, כשנופלים גם ענפים ופירות מגובה רב. פרי של עץ-הלחם, למשל, ה נופל על הראש מגובה של כמה עשרות מטרים, יכול לגרום לשרב בגולגולת.

העבודה בפונטיירוויל נתנה לנו הזדמנות, ששוב אינה קיימת ברפואה המתמחה של ימינו. בבית-החולים גדול אין הרופא נקרא לטפל בחולה אלא באותו שטח שהוא התמחה בו. בפונטיירוויל היינו בפעם הראשונה רופאים כלליים במלוא מובן המלה. טיפלנו בכל: ביולדות, פדיאטריה, חירורגיה, אורטופדיה — ובמעט שיכולנו — גם רפואה מונעת. מבחינה מקצועית, נתן לנו הדבר סיפוק רב.

אוכריארם

החיים בפונטיירוויל היו מתוחים. שלושה גורמים גרמו למתיחות זו, בעוד שהאוכלוסיה בכללותה היתה שלחה וטובת-לב. גורם המתיחות הראשון היו אוכריארם. ידענו על קיומם של האוכריארם ולא היה לנו כל שטחון שלא יהליפו את הרכב הדיאטה שלהם. אכריארם אלה הם טובבו ברחוב והכרנו אותם. בימי הבלגים נעצרו אחדים מהם, אבל עם מתן העצמאות שוחררו. היחס הכללי אליהם היה תערובת של כבוד, הערצה — ופחד. הם שייכים לכת מיוחדת, שנקראת אנשי-הגנת, המתחפרים ליתנים ואורבים על שפת האגם לקורבן שלהם. הם ממיטים אותה, אוכלים אברים מסויימים מגופו — כבד, לב ואברי-מין — ומשאירים בו סימנים כאילו טרף אותו תנין של ממש.

הגורם השני היו הקיטאואלה, מעין קלור-קלוקס'קלאן כושי, שמוטתו לבער לבנים מאפריקה. בוקר אחד, שבחרנו לבית-החולים, מצאנו כי חדר הניתוחים נהרס כליל. המכת שירים היו מוטלים על הריצפה. בבית החולים שהה אותו לילה רק את מקומי תורן. הוא אמר כי הקיטאואלה הם שעשו זאת.

הגורם השלישי והמסוכן ביותר היתה כיתת חיילים שצבא קונגו, שהחבשים לא פירקו ממנה את נשקה. חייליה הפילו חיתתם על כולם, כולל פלוגת החבשים. הם הסתובבו יחפים, כבודים מרופטים, עם תת-מקל ביד, ללא מנהיג, ועשו מה שעלה על רוחם. הם ניגשו ללבנים לבקש כסף ומשקאות חריפים. אלינו לא ניגשו, אבל תמיד היה קיים החשש שפתאום יפיעו וי-אשימו אותנו כי איננו אלא צנחנים בלגים מחופשים. וזה דבר לא נעים: כאשר נתפסו טייסים אמריקאיים בסטאנליוויל, וחשבו אותם לבלגיים, הוכו מכות רצח. אגב, בסטאנליוויל התפרצו חיילים קונגו וגויאם למלון בו התאכסנו הישראלים, והי ציאו את כל הלבנים — ונתנו להם מכות. הישראלים ניצלו מזה — כי היו בעבודה. החבשים שמרו על שער המלון הצדיעו לקונגאים כאשר נכנסו.

עכשיו אנחנו יתומים!

עומת כל אלה היו שני גורמים מייצבים: אופיים הטוב של האפריקאים והעובדה שכל האזור עמד מאחרי לומומבה. כך שלא יצא לנו להיתפס בין שני מהנות יריבים. כשלומומבה ירדה — היו עצובים. כשעלה בחורה קעבור עיר — היתה השמיחה גדולה. המדובר, כמובן, הוא במשכילים, איתם היינו נפגשים.

חינו מחץ לעבודה לא היו קלים או נעימים במיוחד. לגור באקלים כזה עם ולח, על שפת הגיוגל כאשר אינך יודע מה מתחולל בגיוגל ורק שומע את צריחות מתחיות והלמות הטקסים בלילה — זהו מצב המעורר, לכל הדעות, מתיחות. למעשה, היינו אסירי-בית משקיית השמש. בארבע הזדמנויות ראינו את הכושים הרגים נחפים שמים מודשנים — אחד מהם ליד ביתנו ממש. אבל איכשהו, הסתגלנו לכל אלה. קעבור חודש של שהות בפונטיירוויל, קר כל הצבא החבשי הוראה לטגת, כדי להתחבר בסטאנליוויל, מפתח שחיילי לומומבה יתקיפו את העיר ויכבשו את שדה-התעופה. ההוראות שניתנו על-ידי האוכריארם היו: כשצבא נסוג, עלינו לצאת איתו. בכך הסתיים תפקידנו בפונטיירוויל ועמו, למעשה, שליחונו תנו בקונגו. כאשר נפרדנו מבית-החולים, אמרו לנו החולים: "עכשיו אנחנו יתומים". תקיפת אחת הראייה לציון: בשעת הנטייה

עישון עם "מזוג אויר"...

מפונטיירוויל לקחנו עמנו שני בלגים, איתם התיידדנו. אמרנו להם: "הצבא עוזב, כדאי שתבואו איתנו." הם ארוז את חפציהם תוך שעה אחת והצטרפו אלינו. כאשר כבר היינו על הדבורה כדי לחצות את הנהר, הפסיעו לפתע שמונה חיילים קונגואיים. תוך הכנסת כדורים לקנה דרשו להסגיר את שני הבלגים. מכיוון שגם אנו, שלושת הישראליים, לבנים והקונגואיים הצביעו דקא על הבלגים, הבינו שהם יודעים להבחין היטב בין לבן ללבן.

משקפים מישראל

סטאנליוויל פגשנו את אנשי המשלחת הרוסית עמה נמנו ארבעה יהודים, שקיבלו אותנו בחמימות ודיברו אידיש אך לא נכנסו לחיכוחים פוליטיים. משלחת זאת, דרך אגב, לא הייתה חלק ממשלחות האו"ם, והשתלטה על בית-החולים שאנו היססנו לעבוד בו. הם לא רצו לצאת לכפרים, למרות שמטעם האו"ם הופעל לחץ בכיוון זה.

אורח עת, חנו תמיד בשדה-התעופה כי שמונה עד עשרה מטוסי איילוסין 14 ובי עיר הסתובבו אנשי צהת המטוסים האלה בתוספת טכנאים — כ-200 איש בסך הכל. הופעתם היתה עממית, פשוטה; לבושם — מרופט; והם התיידדו עם האוכלוסיה. מכת ניותיהם היו נעצרות לקחת בטרמפ את ה כושים עם כל חבילותיהם ותינוקותיהם. ואילו במסעדות אפשר היה לראות את העובדים המקומיים שלהם אוכלים עם מעבידיהם, ליד אותו שולחן. אין לדעת כמה מזה נבע מתוך הוראה מגבוה וכמה מתוך חמימות אישית גרידה, שבדואי יש להם. אנשים סימפטיים אחרים שפגשנו היו משקיפי או"ם מארץ-ישראל, אוסטרלים ו סקאנדינביים; היה זה דבר מותח ומדגדג לדבר איתם על מאורעות בהם שימשו כ משקיפים ואנחנו כצד פעיל. על המישור הסכני — בנפרד מן המישור הפוליטי — עברה העזרה הבינלאומית על כל המשוער. בראזילאים, נורבגיים, אפריקאיים והודיים עבדו יחד בהתלהבות. פה ושם סיכנו אפילו חלק מהם את חייהם כדי להציל קונגואיים. קרויוו משעשע בתוך המסכה הבינלאומית היה להיתקל במשלחת לסיוע טכני — מי תימן. חחיה מסוג אחר היו הרופאים הגא נאיים שבאו לעזור, בזמן שהם עצמם זקוקים לרופאים ישראליים בגאנה.

הרוסים יוצאים

ערב צאתנו מסטאנליוויל קיים ראש המשלחת גור, ישיבה עם נציג המשלחת הרוסית. זימן אותם יחד דקא הרפוא הערבי, שחיה שם מטעם אירגון הכריאות העולמי. גור מסר לרוסים דו"ח על פעולות המשלחת הישראלית, ביקש מהם שימלאו את המקומות שאותם עזבנו זה עתה. הרוסים הבטיחו לשקול את הדבר, אך לפני שעזבו את העיר — היו הם עצמם נאלצים לעזוב.

הם קיבלו אולימפאטום משליטה החדש של קונגו, קולונל מובטו, שציהיה עליהם לצאת את הארץ. משך אותה יממה אפשר היה לראותם מהלכים בפנים חמוצות, אור זים את חפציהם. כאשר יצאו, נשארו בתי החולים — באיזור שהוא גדול פי 10 מ גדולה של ישראל — ללא אף רופא אחד. במסיבת הפרידה שנערכה לכבודנו בירך אותנו שרה-בריאות המקומי בברכת דרך צלחה, שכל מלה שלו מלאה צער על עזיבתנו. כאשר סיים את דבריו לא היתה כמעט עין אחת יבשה.

בשובנו ארצה שמענו מפי אהרן רמז, בשדה-התעופה, כי משרד-החוץ ומשרד הבריאות מארגנים בפנים משלחת רפואית חדשה. היא תשרת בקונגו לא לשעת-חירום, כי אם לתקופה ממושכת יותר. לחבריה יהיה בלי ספק מה לעשות שם. הייתר רוצה לסיים את הרשימה בתיאור חחיה פשוטה, שהיתה אולי הסמלית ביותר בכל פרשת העזרה הבינלאומית לקונגו. זוהי סיסתנו חזרה, מסטאנליוויל לליאופולד-וויל. המטוס היה דאקוטה של חיל-האוויר הבראזילאי; האלחוטאי — נורווגי. הנוסעים: קצינים חבשים, אוסטרלי אחד, קאנאדי, מצרי וישראלים.

קצין חבשי שראה את המצרי משוחח בלבביות עם הישראלית, התכופף לעבר האוסטרלי, אשר שירת קודם לכן כמפקח בארץ-ישראל, ושאל: "אם ישנה ידידות כזו ביניהם — בשביל מה שלחו אתכם לשם?"

תשבץ העולם הזה 1202

רותי וילסון בת החמש-עשרה וחצי מראשון לציון היא מלאת חחביבים ורעיונות כראוי לבת מושבת הביולוגיים. שאין בה כנראה די בילויים, כי הרי לרותי אין זמן לכך. היא קוראת ספרים, רוקדת, אוספת בוליים, עוסקת במוסיקה, שחיינית, אוספת צמחי בר ותרבות ובשעות הפנויות (הה! אם יש כאלה) היא מחברת תשבצים. אם תש-בץ יכול לדבר על תשבץ, אז נאמר ל מפעלה של רותי: כל הכבוד, כל הכבוד!

1202 crossword puzzle grid with numbers 1-59.

- מאוזן: 1) שו"ץ חנו 59 החמור. 4) ראש העיר הראשון של תל-אביב. 10) קרם. 11) חי במים. 13) שנים. 14) עץ מחט. 15) נעל. 17) שם מנעול. 19) ניוו חיוני בנוף. 20) אי 15 אף. 22) בישנה שעברה. 25) בכי. 26) גודלה של ישראל — ללא אף רופא אחד. במסיבת הפרידה שנערכה לכבודנו בירך אותנו שרה-בריאות המקומי בברכת דרך צלחה, שכל מלה שלו מלאה צער על עזיבתנו. כאשר סיים את דבריו לא היתה כמעט עין אחת יבשה. בשובנו ארצה שמענו מפי אהרן רמז, בשדה-התעופה, כי משרד-החוץ ומשרד הבריאות מארגנים בפנים משלחת רפואית חדשה. היא תשרת בקונגו לא לשעת-חירום, כי אם לתקופה ממושכת יותר. לחבריה יהיה בלי ספק מה לעשות שם. הייתר רוצה לסיים את הרשימה בתיאור חחיה פשוטה, שהיתה אולי הסמלית ביותר בכל פרשת העזרה הבינלאומית לקונגו. זוהי סיסתנו חזרה, מסטאנליוויל לליאופולד-וויל. המטוס היה דאקוטה של חיל-האוויר הבראזילאי; האלחוטאי — נורווגי. הנוסעים: קצינים חבשים, אוסטרלי אחד, קאנאדי, מצרי וישראלים. קצין חבשי שראה את המצרי משוחח בלבביות עם הישראלית, התכופף לעבר האוסטרלי, אשר שירת קודם לכן כמפקח בארץ-ישראל, ושאל: "אם ישנה ידידות כזו ביניהם — בשביל מה שלחו אתכם לשם?"